

Forumul Financiar Sud-Est European

EVOLUȚII ȘI PERSPECTIVE ALE CREDITULUI NEGUVERNAMENTAL

Florin Georgescu
Prim-viceguvernator
Banca Națională a României

23 mai 2006

Cuprins

I. Caracteristicile creditului neguvernamental în Europa de Sud-Est şi Europa Centrală

II. Evoluția creditului în România

III. Factori de influență ai creşterii creditului pentru populație în 2005

IV. Calitatea creditului neguvernamental

V. Averea netă şi activele financiare ale populației

VI. Evoluția economisirii populației

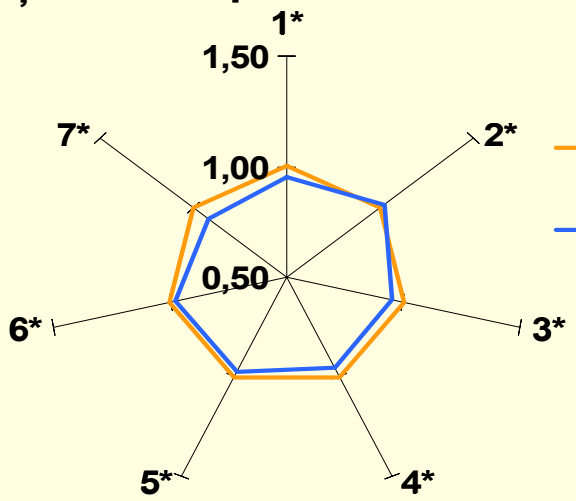
VII. Concluzii

VIII. Previziuni pentru anul 2006

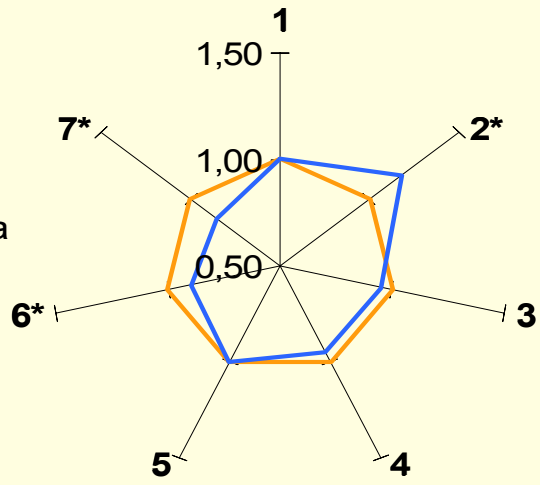
I. Caracteristicile creditului neguvernamental în Europa de Sud-Est şi Europa Centrală

1. Evaluarea performanței mediului de afaceri în perioada 2002 - 2005

Țările Europei de Sud-Est**

România

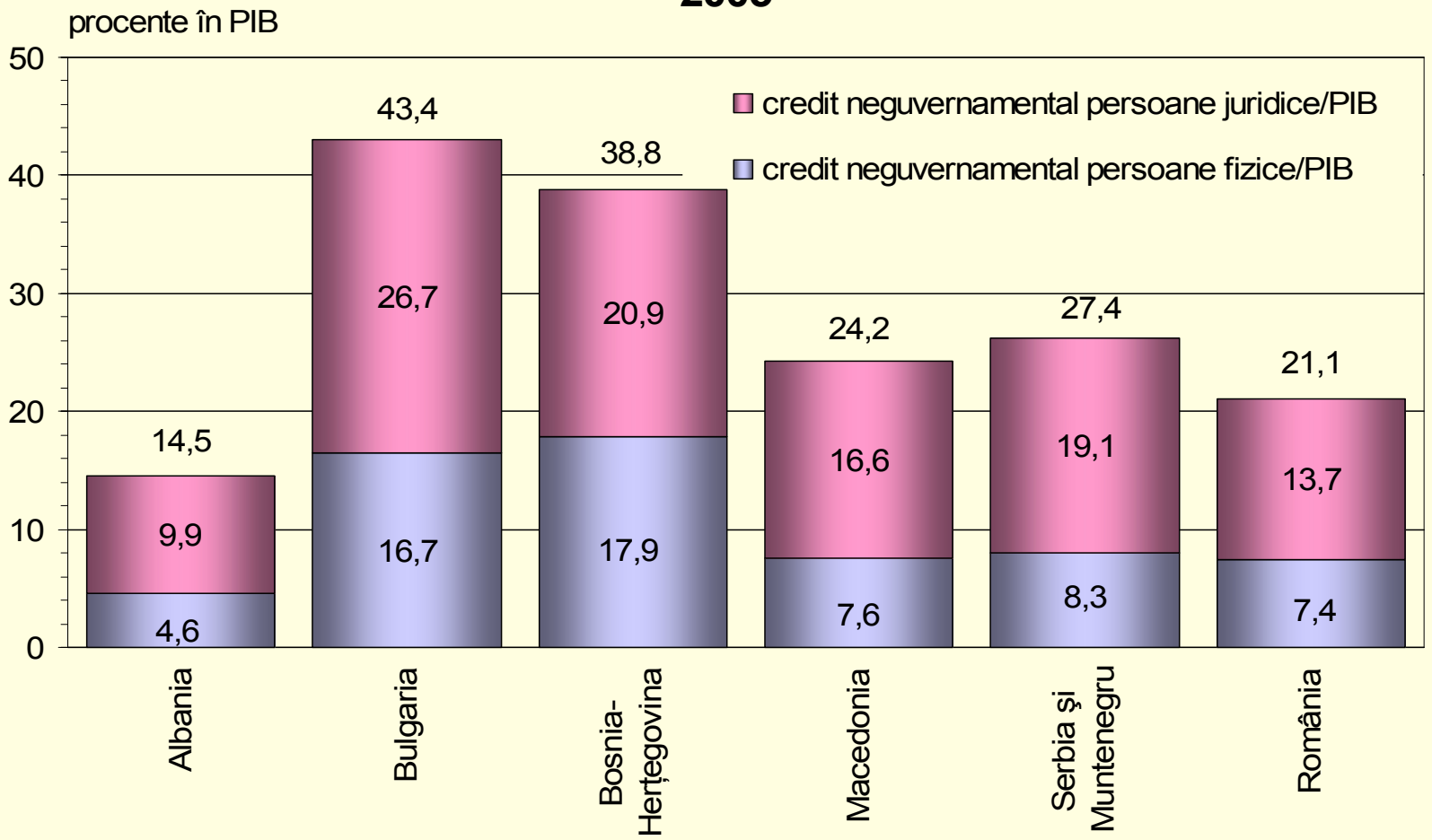
Domeniile cercetate sunt:

1 - Legislația mediului de afaceri; 2 - Sectorul forței de muncă;3 - Fiscalitate;
4 - Putere instituțională şi dreptul de proprietate; 5 - Infrastructură; 6 - Sectorul financiar;
7 - Cadrul macroeconomic.

*) modificările sunt semnificative din punct de vedere statistic
**) Bulgaria, Croația, România, Albania, Bosnia şi Herțegovina, Macedonia, Serbia şi Muntenegru

Sursa: sondaj BERD, Transition Report 2005

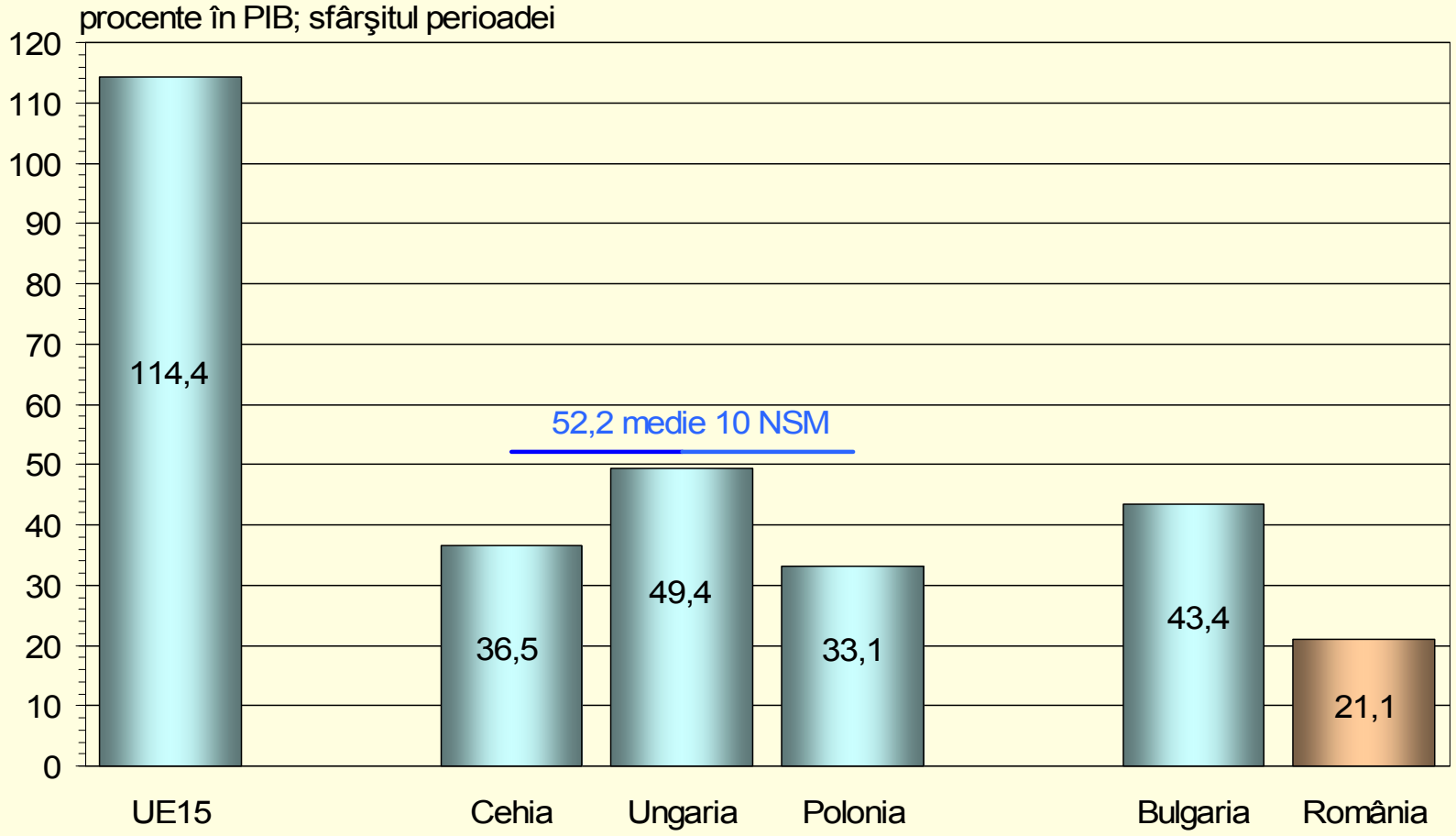
2. Intermedierea financiară*
2005

Sursa: EUROSTAT; pentru România: BNR şi INS

*) creditul neguvernamental/PIB

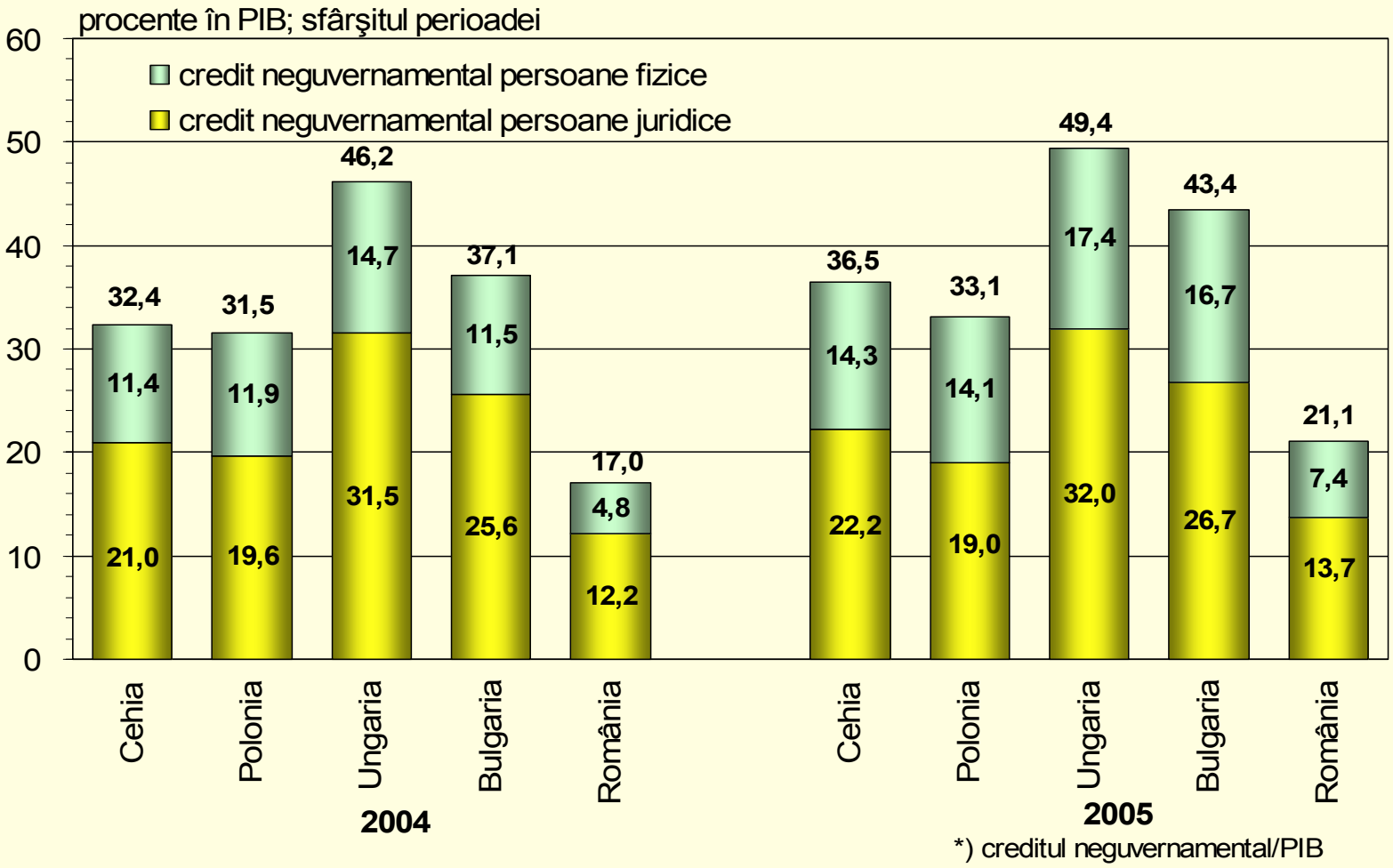
3. Intermedierea financiară*
comparații internaționale - 2005

Sursa: EUROSTAT; pentru România: BNR şi INS

*) creditul neguvernamental/PIB

4. Intermedierea financiară*

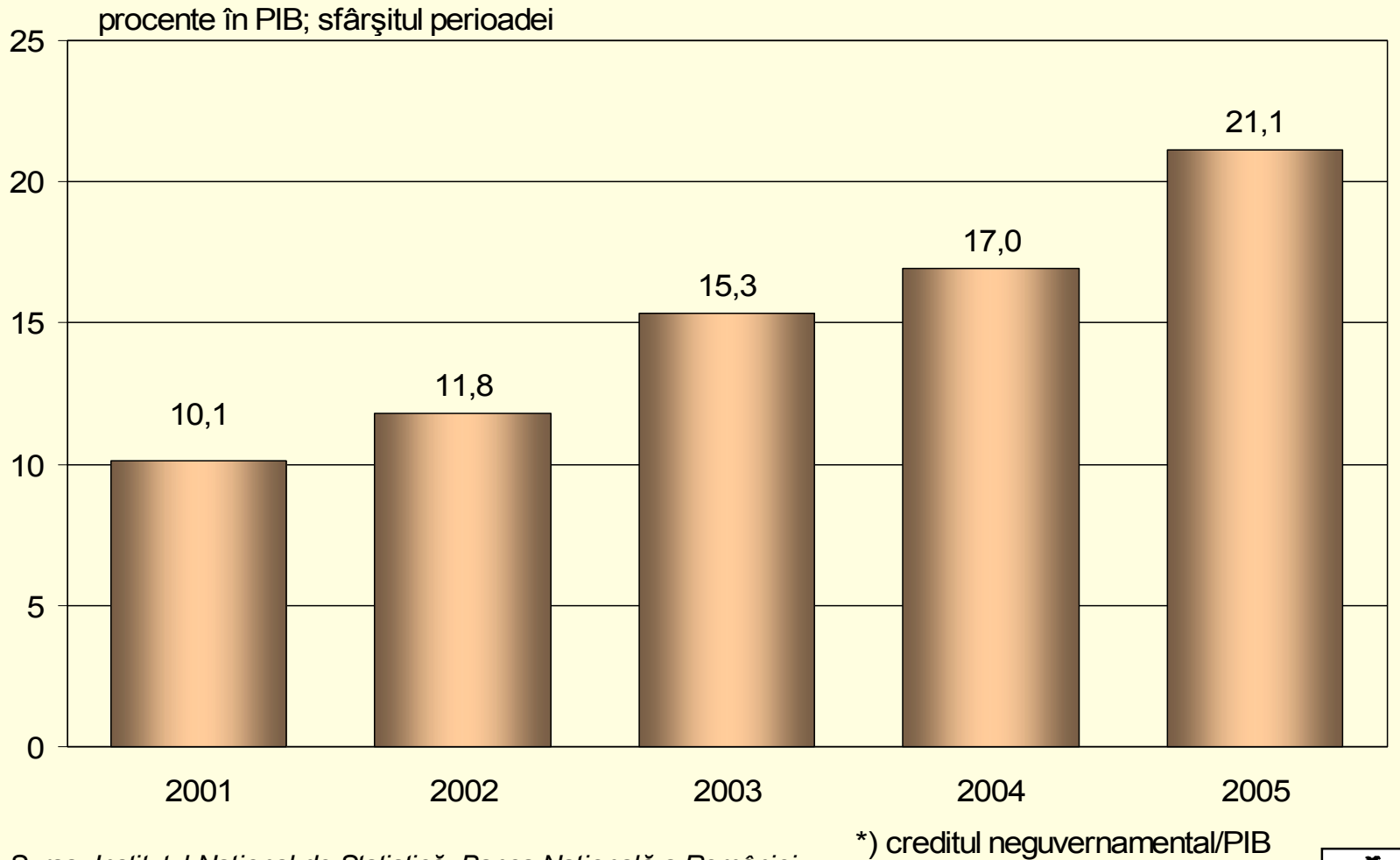
Sursa: Site-uri ale băncilor centrale şi EUROSTAT; pentru România: BNR şi INS

II. Evoluția creditului în România
1. Caracteristici generale

Creşterea accelerată a creditului neguvernamental începând cu 2001:

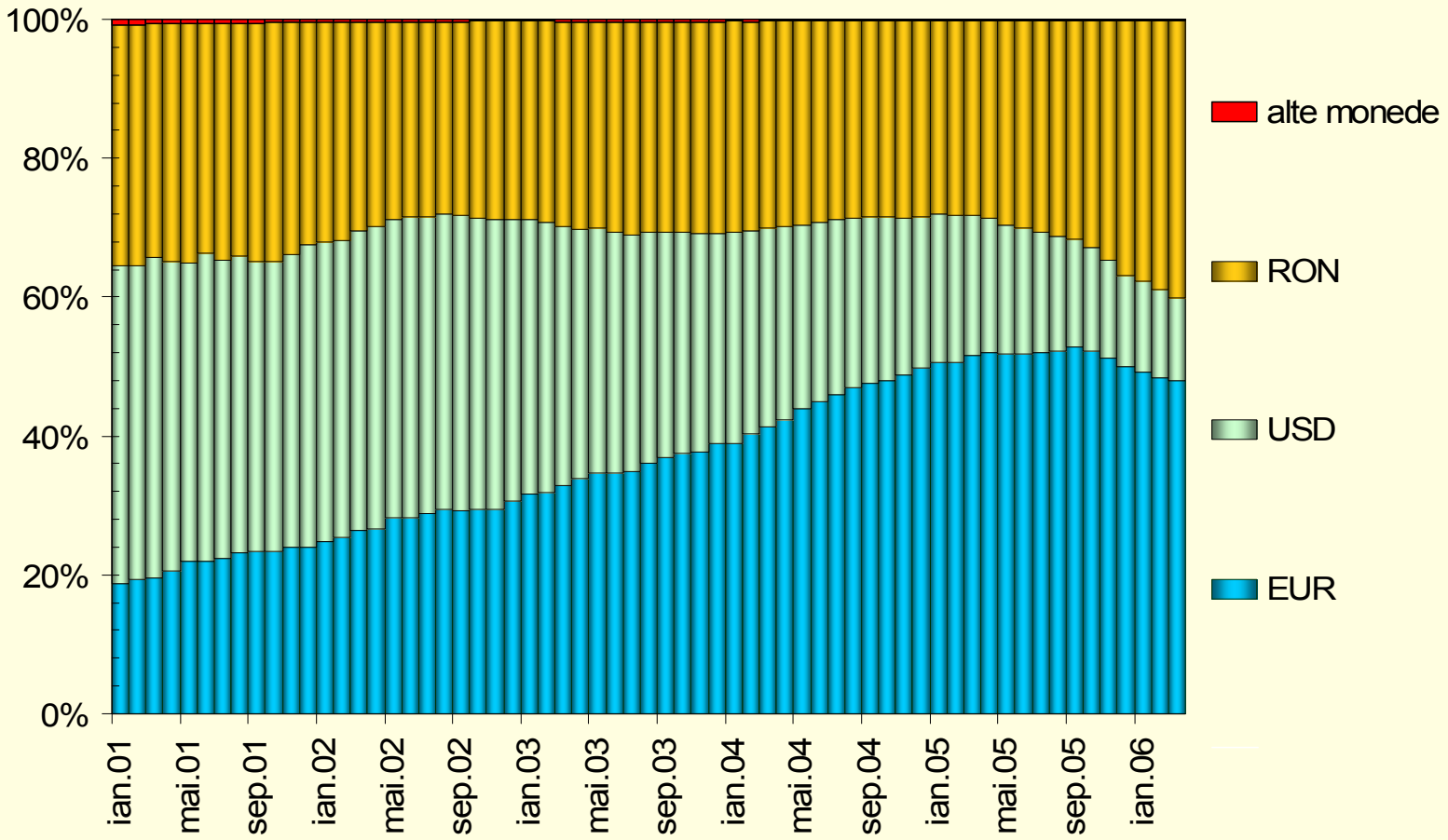
- **creşterea medie anuală: 31,5% în termeni reali (2001-2005)**
- nivel relativ redus, în dezvoltare sustenabilă, al intermedierii financiare: 21,1% în 2005
- **schimbarea structurii pe monede a creditului neguvernamental la finele lunii martie 2006:**
  - 50,3 % în lei (39,5% în martie 2005);
  - 49,7% în valută (60,5% în martie 2005)
- **ascensiune puternică a creditului destinat populației**, de la niveluri foarte scăzute: **0,7% din PIB în 2001; 7,4% din PIB în 2005**

2. Intermedierea financiară*

Sursa: Institutul Național de Statistică; Banca Națională a României

3. Structura pe monede a creditului neguvernamental acordat de sistemul bancar*

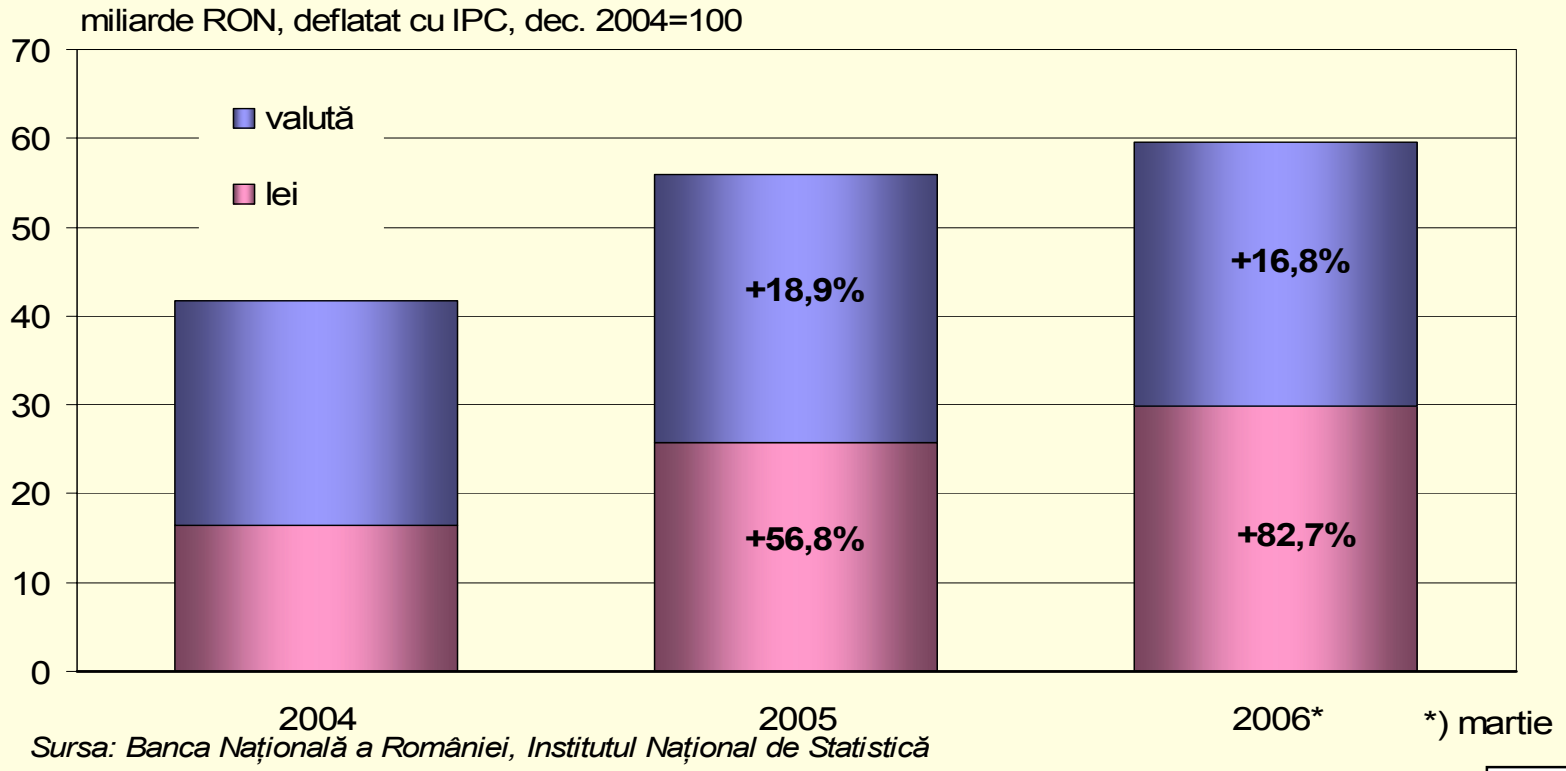

Sursa: Banca Națională a României

*) conform datelor Centralei Riscurilor Bancare

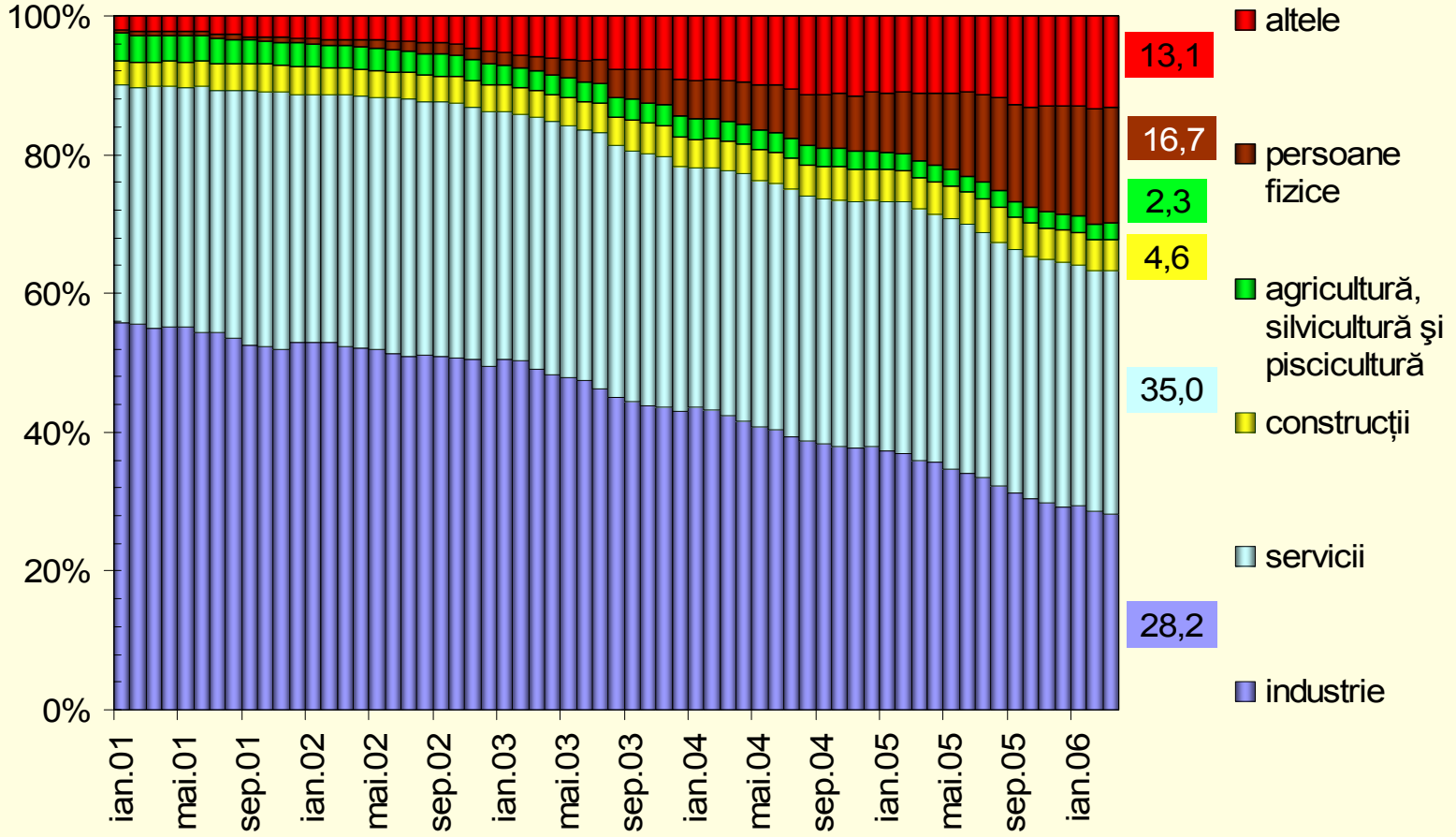
4. Dinamica şi structura creditului neguvernamental

- **credite în lei:** dec.2005/dec.2004: **+56,8%;** mar.2006/dec.2005**: +16,5%**
- **credite în valută:** dec.2005/dec.2004: **+18,9%;** mar.2006/dec.2005**: -1,7%**
- **la 31 mar. 2006** ponderea creditelor în lei**: 50,3%;** în valută**: 49,7%**
- **la 31 mar. 2005** proporția creditelor lei-valută era**: 39,5%** lei comparativ cu **60,5%** valută

Sursa: Banca Națională a României, Institutul Național de Statistică

5. Structura creditului neguvernamental acordat de sistemul bancar* pe sectoare de activitate

Sursa: Banca Națională a României

*) conform datelor Centralei Riscurilor Bancare

6. Evoluția creditului neguvernamental pe scadențe (în termeni reali)

- **termen scurt:**
  mar.2006/ mar.2005: **+23,6%**

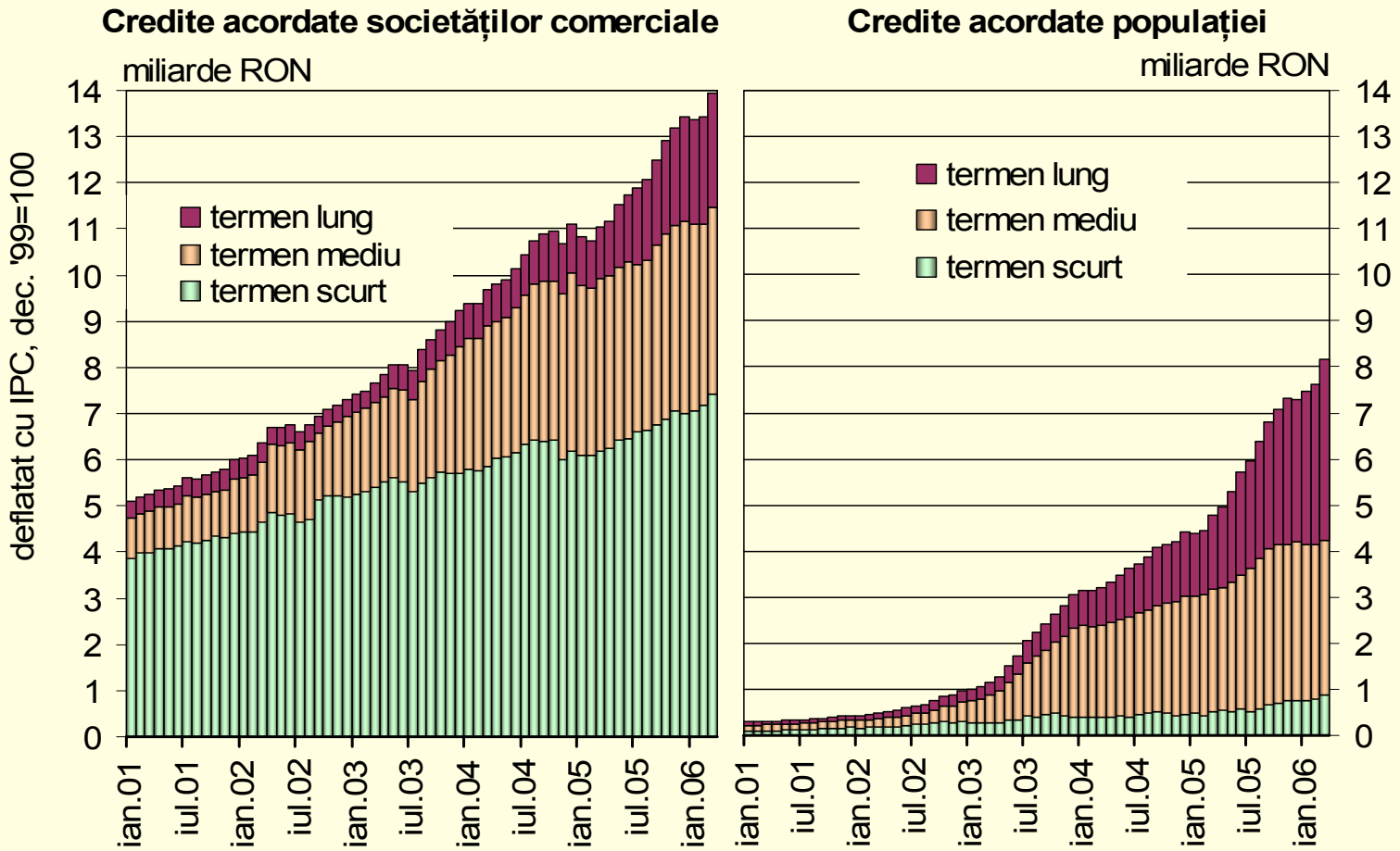
- **termen mediu:**
  mar.2006/ mar.2005: **+16,1%**

- **termen lung:**
  mar.2006/ mar.2005: **+136,6%**

Se constată sporirea accelerată a creditelor pentru investiții şi a celor pentru bunuri de folosință îndelungată pe seama consolidării surselor pe termen mediu şi lung ale băncilor comerciale

7. Creditul neguvernamental

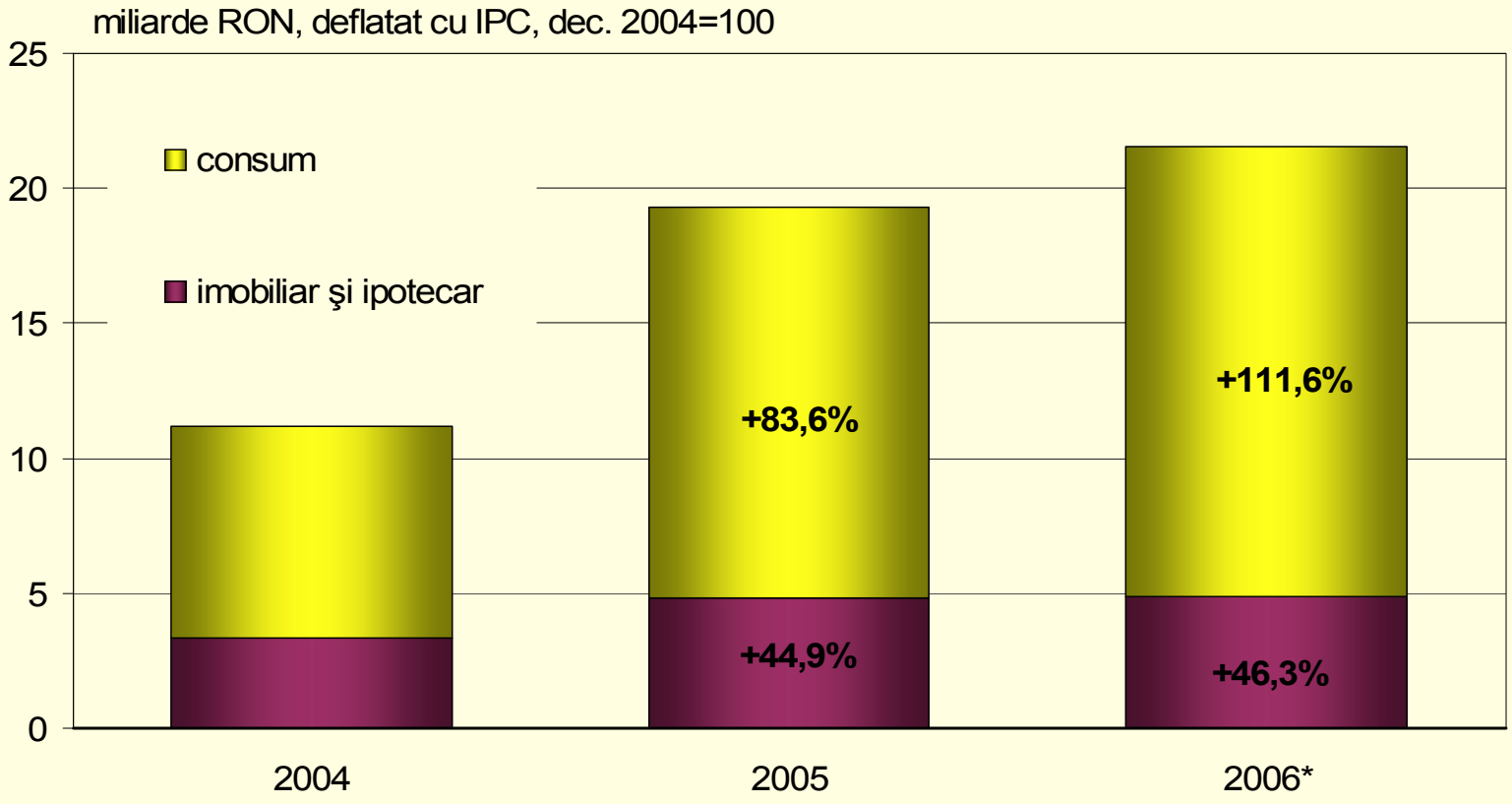
(în termeni reali)

Sursa: Banca Națională a României; Institutul Național de Statistică

8. Dinamica şi structura creditului neguvernamental acordat persoanelor fizice

- **credite ipotecare şi imobiliare:** dec.2005/dec.2004: **+44,9%;** mar. 2006/dec. 2005: **+1%**
- **credite de consum:** dec.2005/dec.2004: **+83,6%;** mar. 2006/dec. 2005: **15,3%**

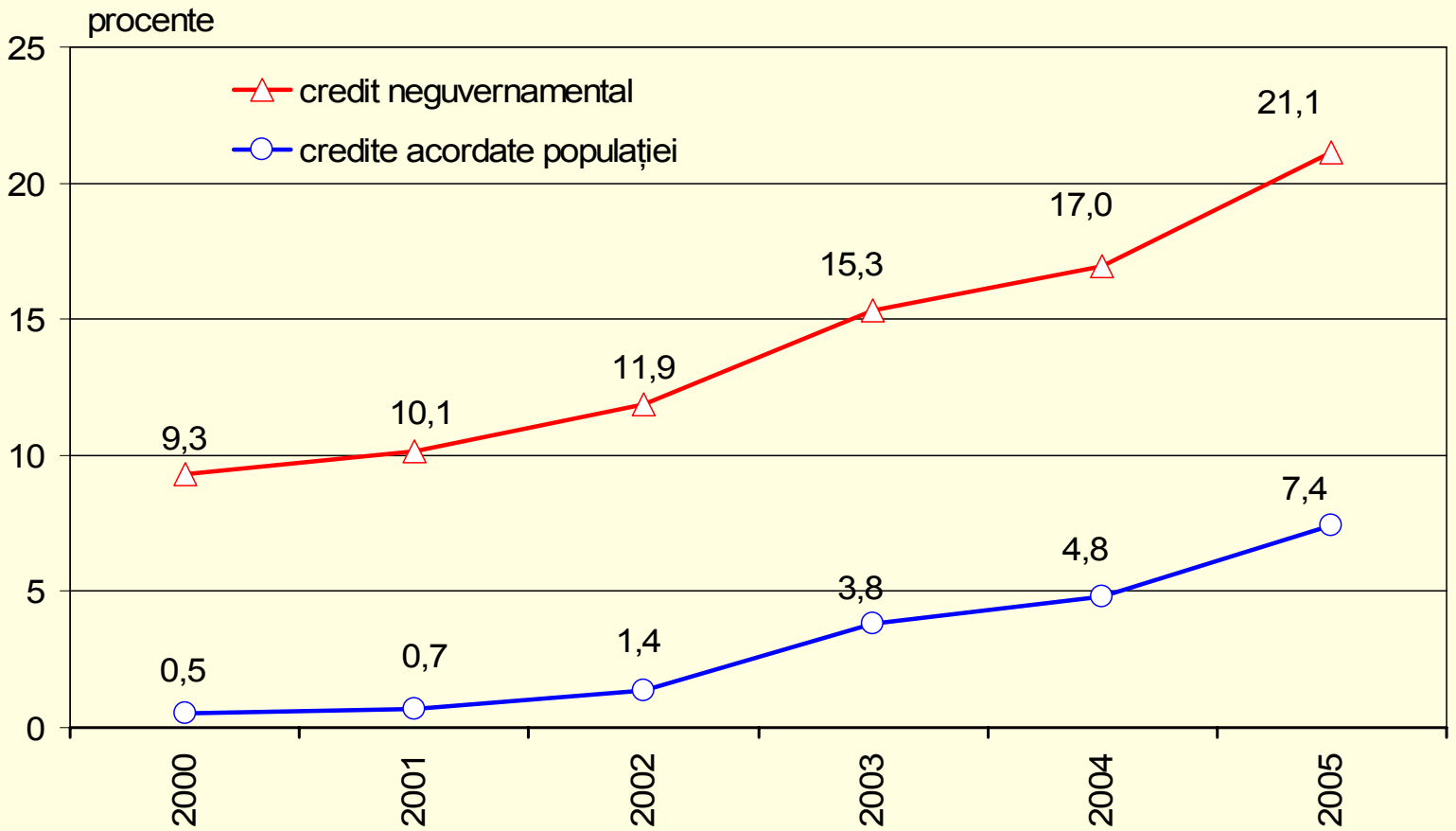
Sursa: BNR, Comportamentul financiar al populației şi agenților economici în profil teritorial

*) martie

III. Factori de influenţă ai creşterii creditului pentru populaţie în 2005

- **accentuarea orientării băncilor către *retail***
- **reducerea ratelor dobânzilor la creditele în lei şi în valută**
- **creşterea salariului mediu net real în economie**

1. Ponderea în PIB a creditului neguvernamental şi a creditului acordat populației

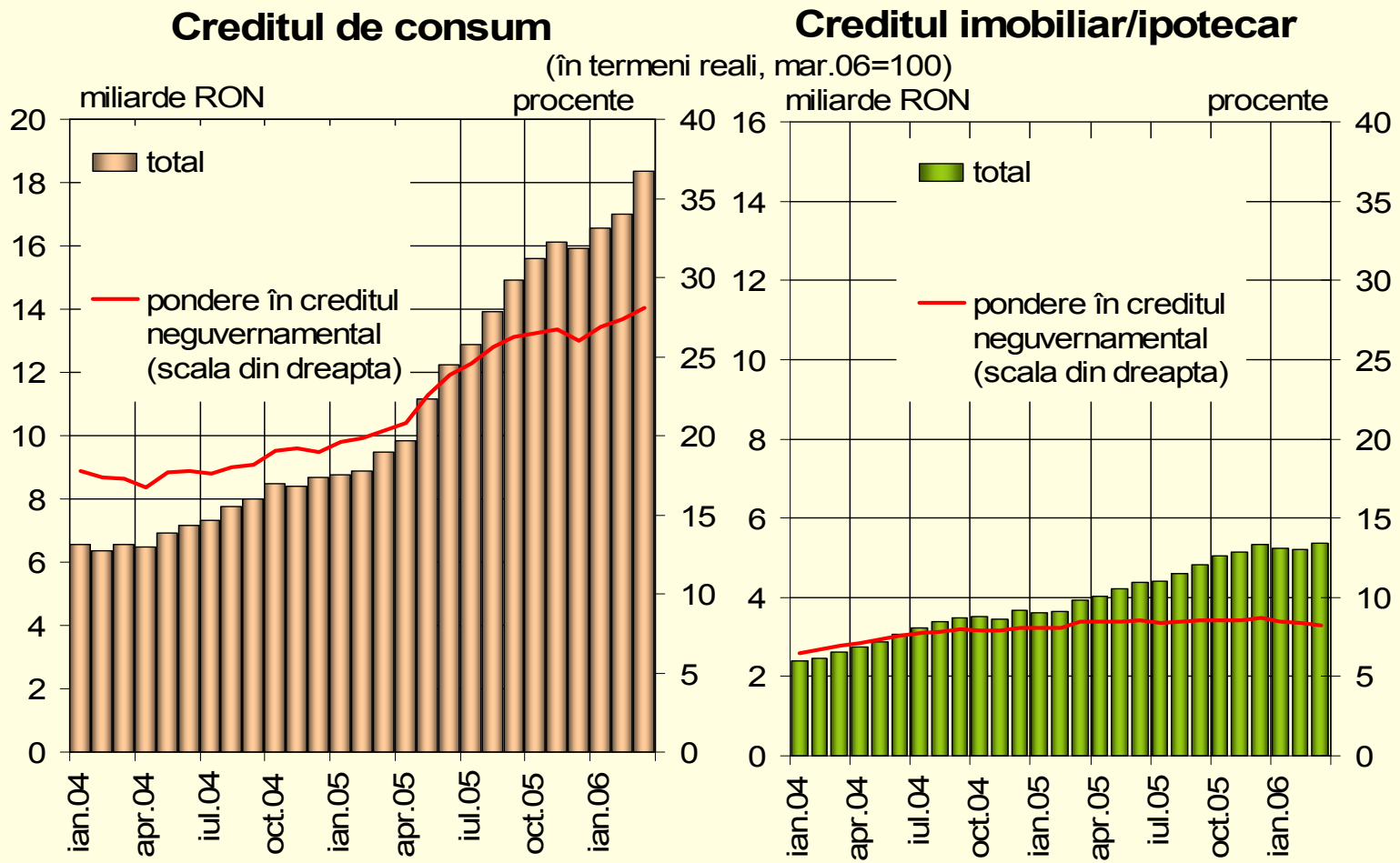
Sursa: Banca Națională a României; Institutul Național de Statistică

2. Creditele acordate populației

În totalul creditelor acordate populației, ponderea creditelor de consum şi a celor ipotecare/imobiliare la 31 martie 2006 reprezenta:

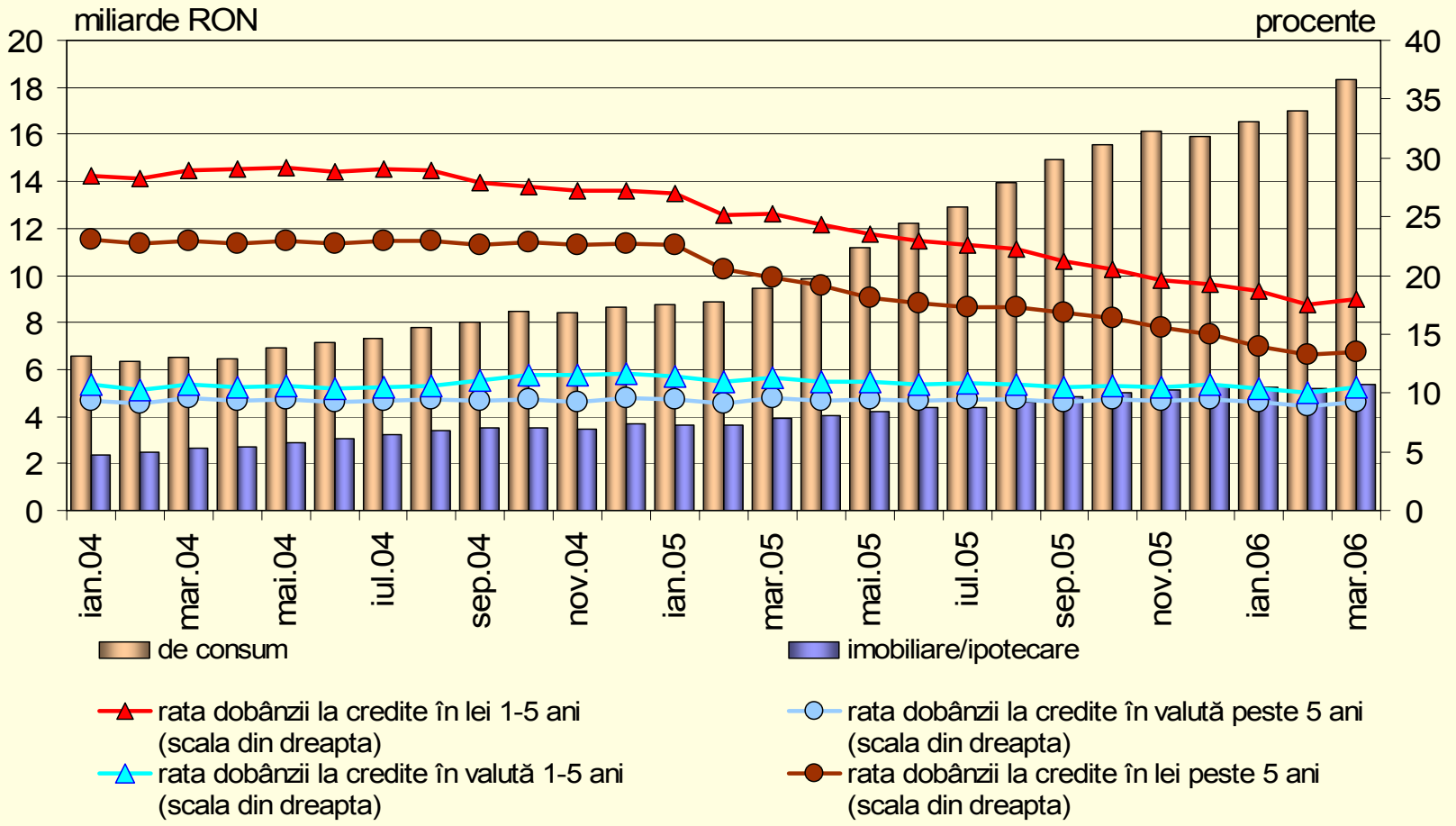
- **în România**
  - **77,3% credite de consum**
  - **22,7% credite ipotecare/imobiliare**
- **în țările din zona euro**
  - **13,0% credite de consum**
  - **70,2% credite ipotecare/imobiliare**

3. Structura pe destinații a creditelor acordate populației

4. Creditele de consum şi ipotecare acordate de bănci

(în termeni reali, mar.06=100)

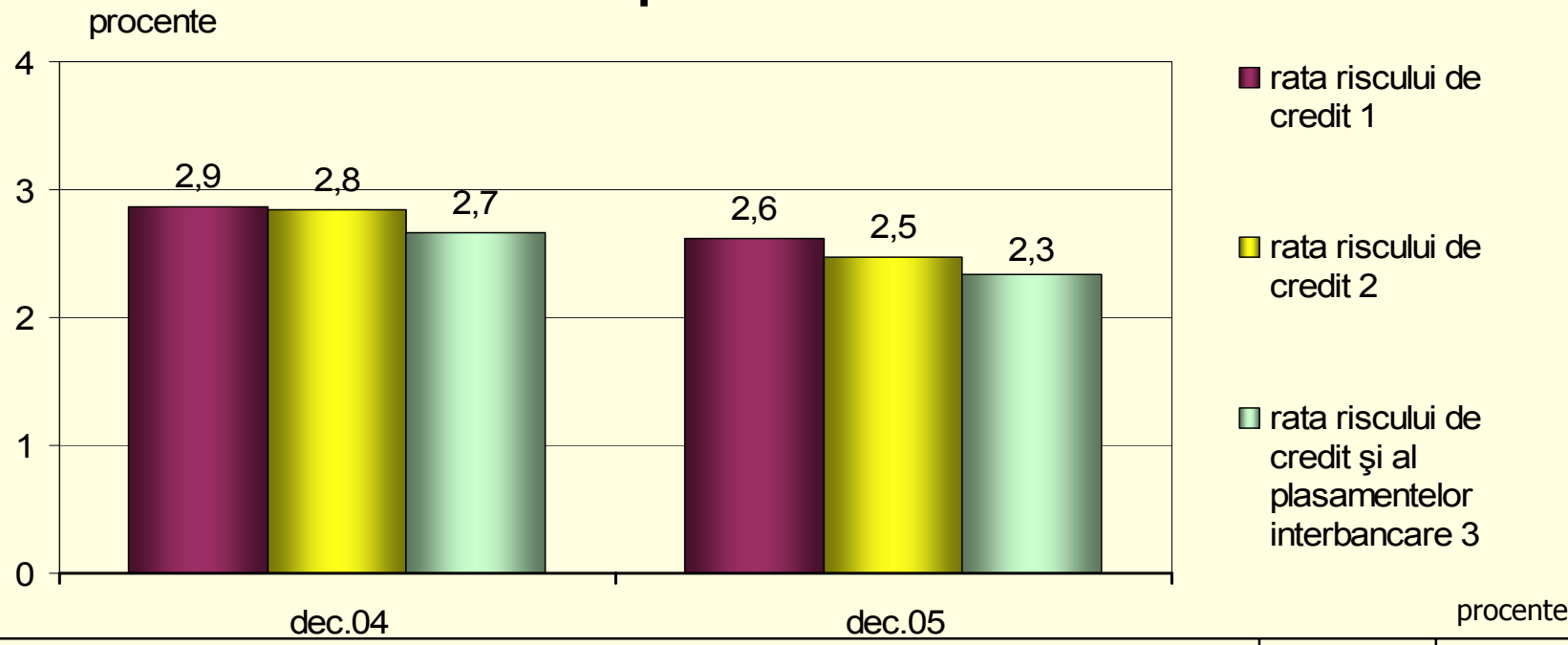
Sursa: BNR - Comportamentul financiar al populaţiei şi agenţilor economici în profil teritorial

IV. Calitatea creditului neguvernamental

Expansiunea creditului nu a afectat calitatea portofoliului pe ansamblul sistemului bancar:

- ponderile creditelor restante şi îndoielnice **în total credite şi în total active** în anul 2005 **s-au menținut la nivelul anului anterior (0,3% şi, respectiv, 0,2%)**
- ponderea creditelor restante şi îndoielnice **în capitalul propriu s-a diminuat de la 2,1%** în decembrie 2004 **la 1,5%** la sfârşitul anului 2005
- **rata riscului de credit a înregistrat o scădere de 0,3 puncte procentuale** (ajungând la 2,6 la sută în decembrie 2005)

1. Indicatori privind riscul de credit

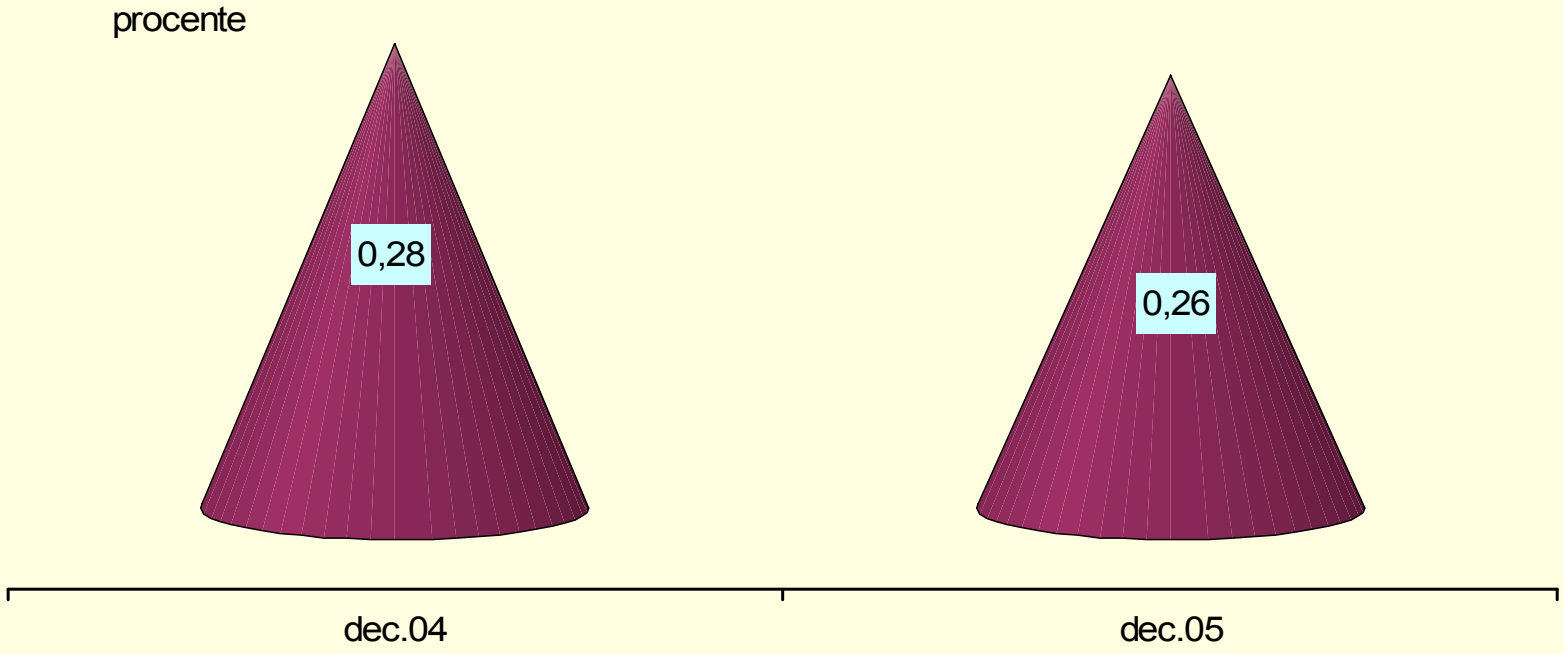

procente

Indicatori	dec. 2004	dec. 2005
Rata riscului de credit 1 (expunere neajustată aferentă creditelor şi dobânzilor clasificate "îndoielnic" şi "pierdere"/credite şi dobânzi clasificate) exclusiv elementele în afara bilanțului	2,9	2,6
Rata riscului de credit 2 (expunere neajustată aferentă creditelor şi dobânzilor clasificate "îndoielnic" şi "pierdere"/credite şi dobânzi clasificate) inclusiv elementele în afara bilanțului	2,8	2,5
Rata riscului de credit şi al plasamentelor interbancare 3 (expunere neajustată aferentă creditelor acordate clientelei bancare şi nebancare, plasamentelor interbancare şi dobânzilor clasificate în "îndoielnic" şi "pierdere"/total credite, plasamente interbancare şi dobânzi clasificate)	2,7	2,3

Sursa: Banca Națională a României

2. Indicatori privind riscul de credit

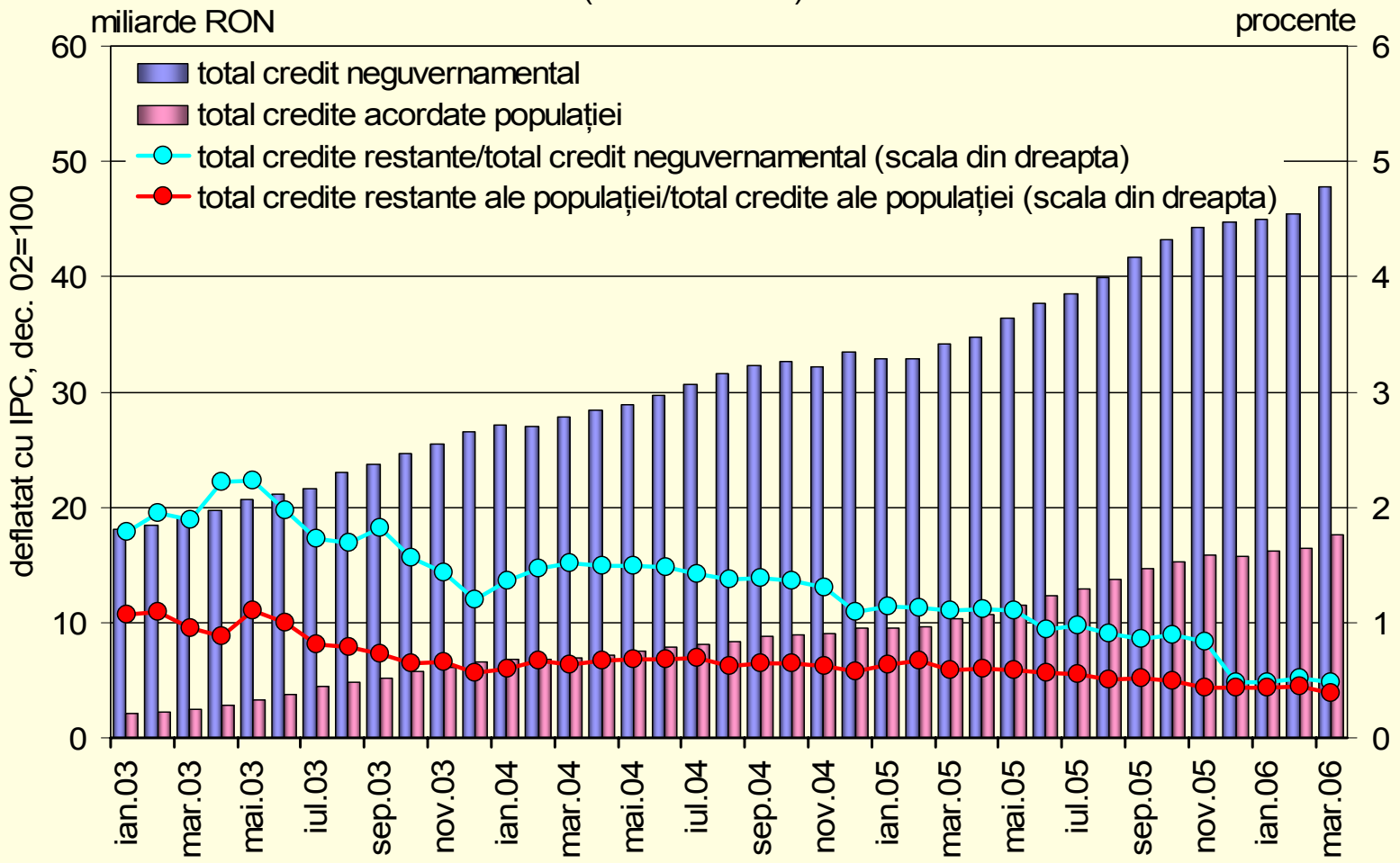
procente

Indicatori	decembrie 2004	decembrie 2005
Credite restante şi îndoielnice acordate clientelei (valoare netă)/ Total portofoliu de credite aferent clientelei (valoare netă)	0,28	0,26

Sursa: Banca Națională a României

3. Calitatea creditelor neguvernamentale acordate populației

(în termeni reali)

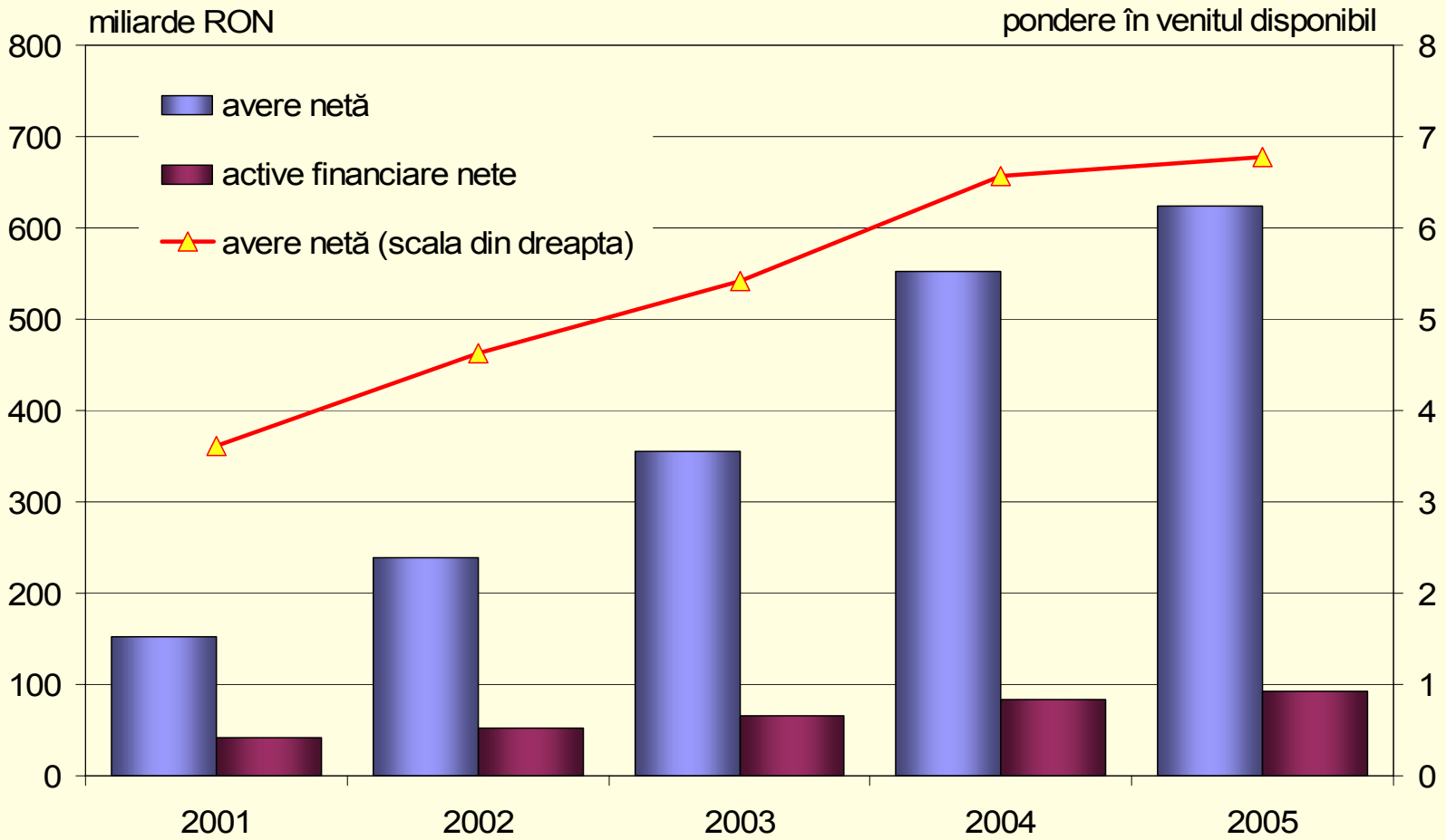
Sursa: Banca Națională a României; Institutul Național de Statistică

V. Averea netă şi activele financiare ale populației

- **Averea netă** a populației a sporit semnificativ, în special datorită creşterii prețurilor la activele imobiliare; această evoluție poate conduce la îndatorarea în continuare a populației (ca efect al majorării valorii garanțiilor imobiliare ale potențialilor debitori)

- **Valoarea averii nete** (active totale – pasive totale) trebuie apreciată cu prudență datorită lichidității relativ reduse a pieței imobiliare

1. Averea netă şi activele financiare nete ale populației

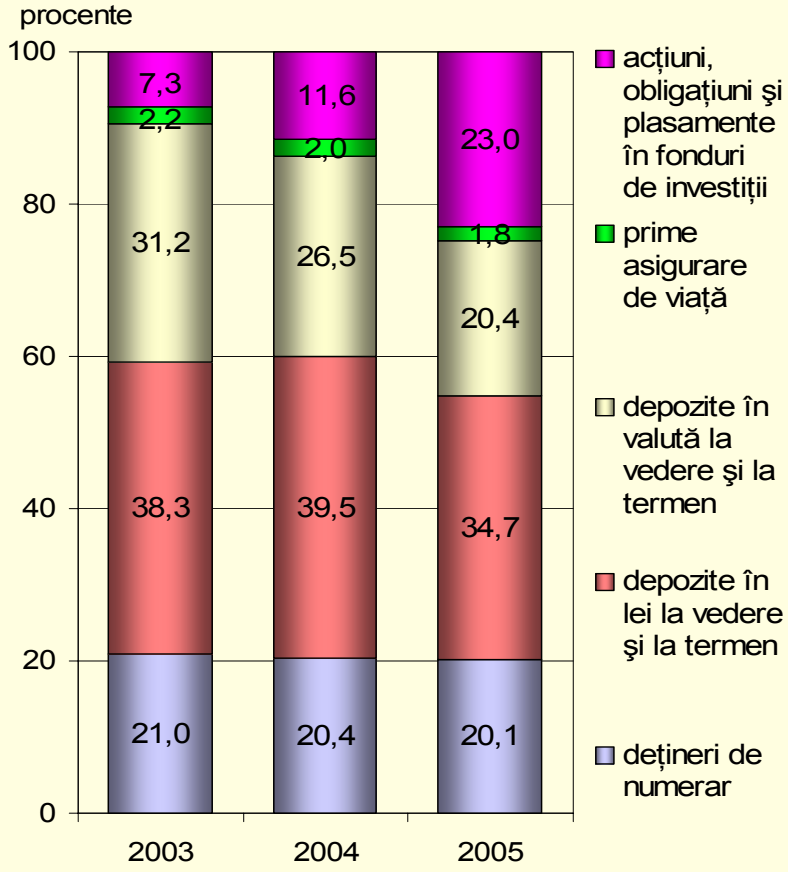
Sursa: INS, calcule BNR

2. Structura activelor şi pasivelor populației (1)

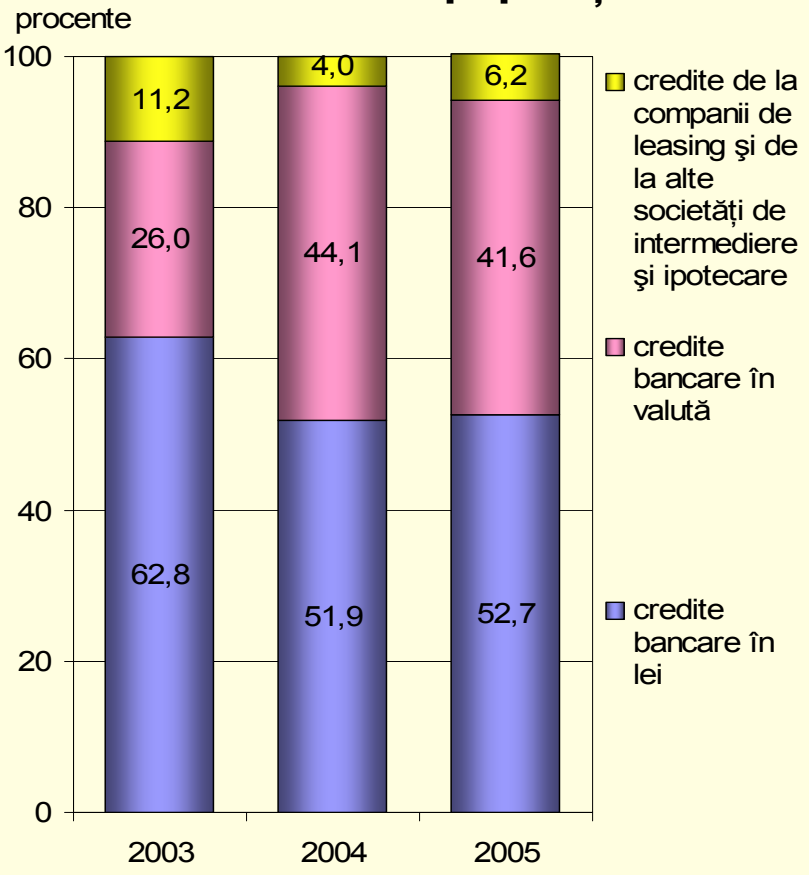
- Activele financiare ale populației sunt **slab diversificate**, predominând numerarul şi depozitele bancare
- **Deținerile de acțiuni şi obligațiuni** ale populației sunt în **creştere constantă** (câştig mai mare cu risc mai ridicat) $\Rightarrow$ **semn al dezvoltării culturii economice**
- **Pasivele financiare** ale populației sunt dominate de creditele bancare

2. Structura activelor şi pasivelor populației (2)

Structura activelor financiare ale populației

Structura pasivelor financiare ale populației

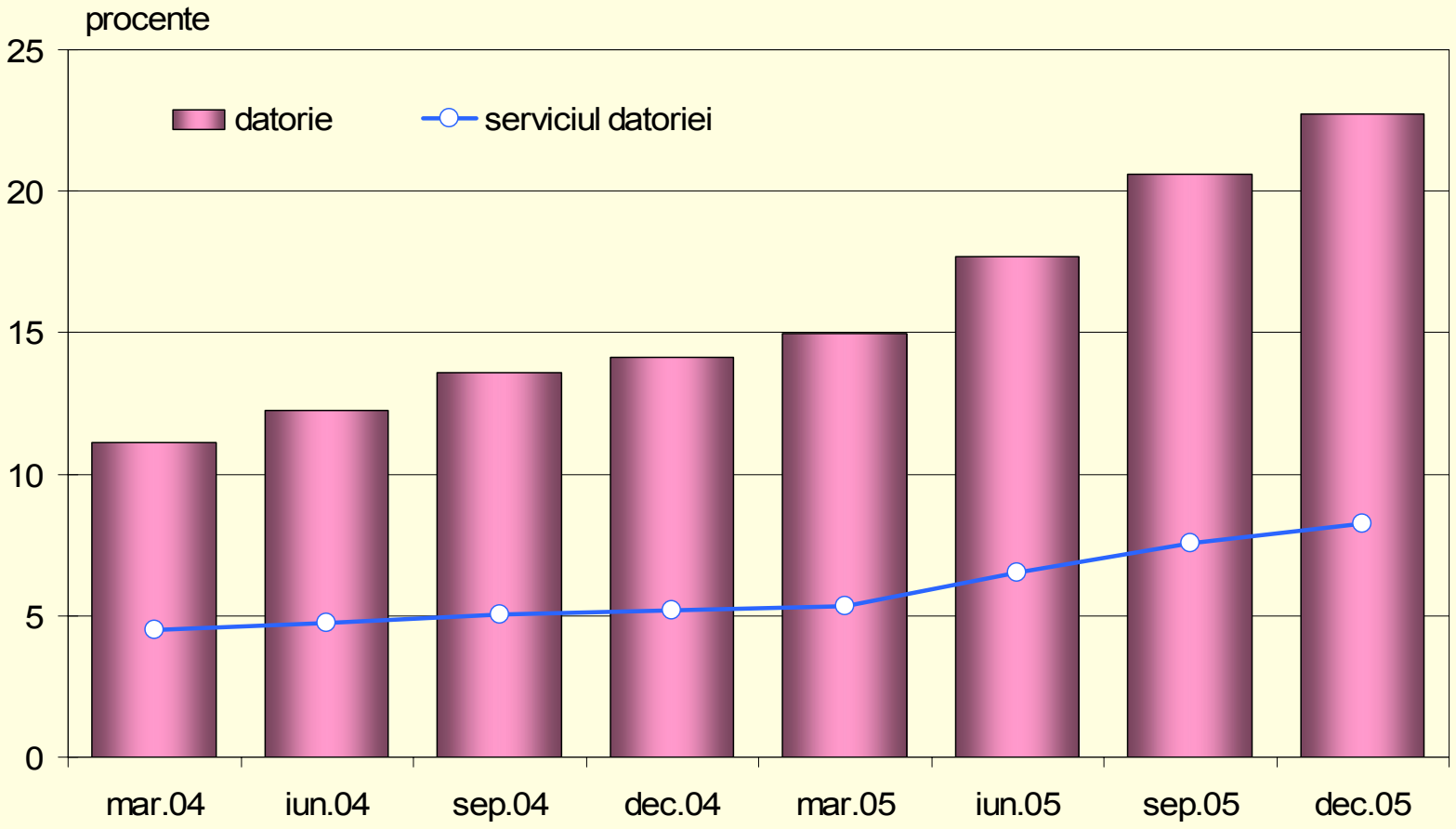

Sursa: CNVM, CSA, BVB, RASDAQ, calcule BNR

3. Ponderea datoriei şi a serviciului datoriei populației în venitul disponibil

- **Ponderea datoriei populației** în venitul disponibil s-a menținut la un **nivel relativ constant**, creşterea îndatorării fiind compensată de sporirea venitului disponibil
- Începând **din mai 2005 trendul îndatorării este crescător**, în special pe fondul atractivității dobânzilor active
- **Serviciul datoriei populației a cunoscut evoluții corespunzătoare**

4. Ponderea datoriei şi a serviciului datoriei populației în venitul disponibil

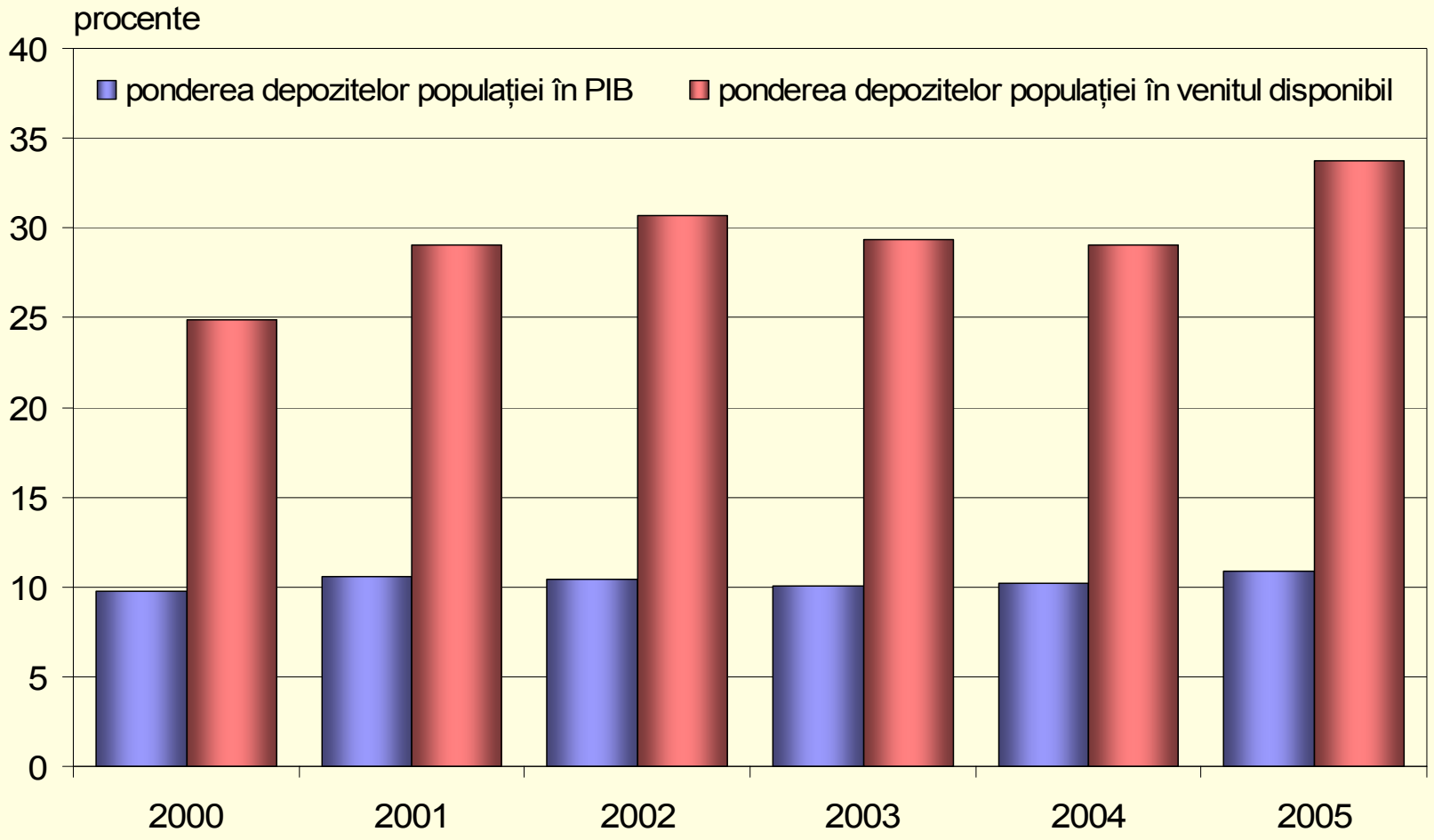
Sursa: INS, calcule BNR

VI. Evoluția economisirii populației

Economisirea populației necesită o atenție deosebită prin:

- accelerarea reformei sistemului de pensii $\Rightarrow$ **strict necesară datorită:**
  - înrăutățirii situației demografice (îmbătrânirea populației)

1. Evoluția economisirii populației

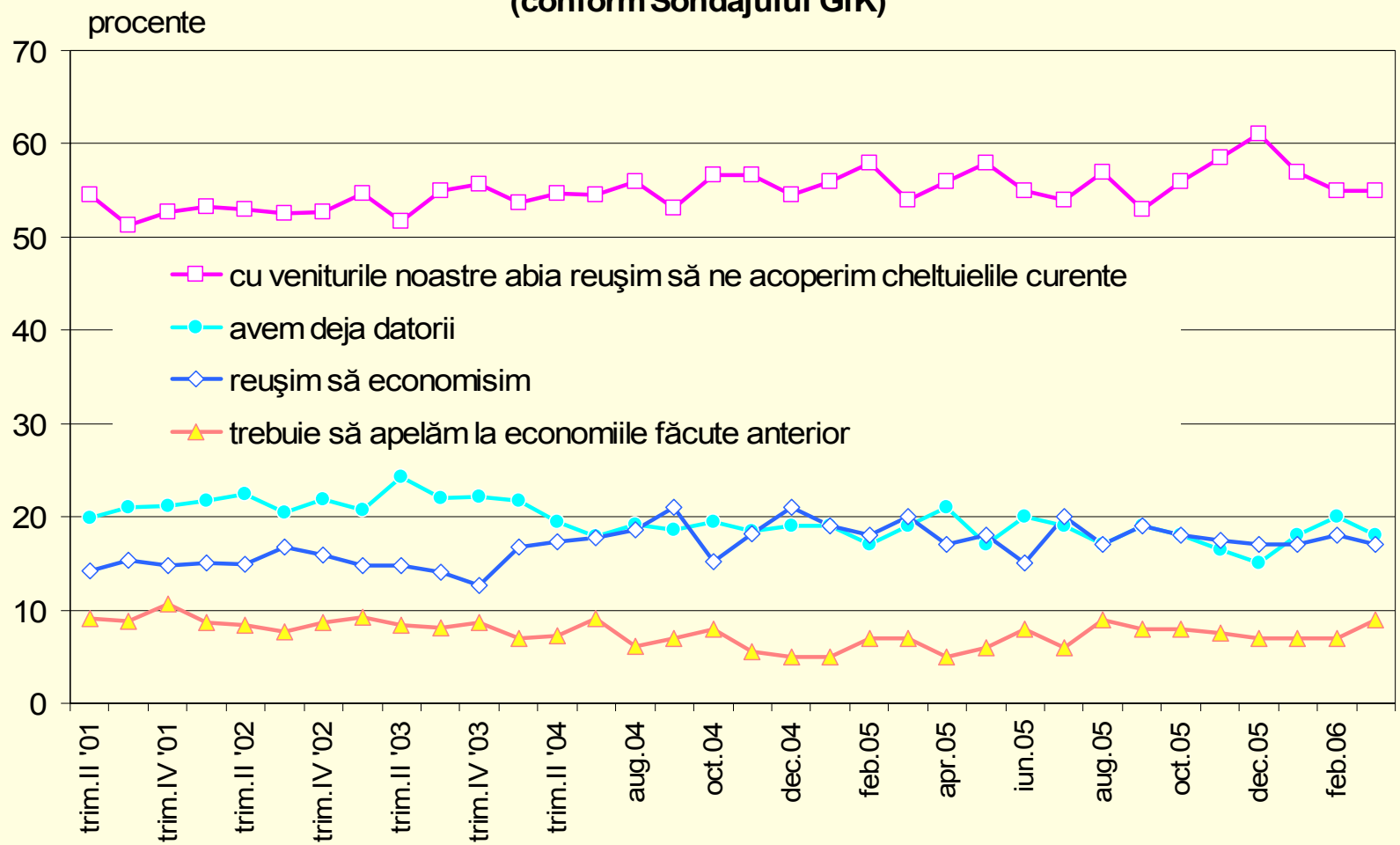

Sursa: INS, calcule BNR

2. Situația financiară a familiei
(conform Sondajului GfK)

Tendință uşor ascendentă a înclinației spre economisire a populației − sold conjunctural pozitiv în creştere de la 14% în trimestrul I 2001 la peste 17% în martie 2006

3. Situația financiară a familiei
(conform Sondajului GfK)

Sursa: Sondajul GfK

VII. Concluzii

- **Puterea de cumpărare** a populației va continua să **crească**
- **Structura consumului** se modifică **în favoarea dotării cu bunuri de folosință îndelungată**
- Condițiile din sectorul bancar permit **creşterea cantitativă şi diversificarea creditului către populație, în mod prudent şi diferențiat pe categorii de beneficiari**

VIII. Previziuni pentru anul 2006

Creşterea creditului neguvernamental în 2006: circa 30% (în termeni nominali) ⇨ mai temperată față de anul 2005 (+45,3% în termeni nominali)

- **în aceste condiții gradul de intermediere financiară la finele anului 2006 va continua să crească, ajungând la aproximativ 24% față de 21,1% în 2005**
- **ponderea creditelor în lei va creşte**
- **creditele de consum îşi vor diminua ponderea comparativ cu creditele imobiliare şi ipotecare**

OBIECTIVUL URMĂRIT: menținerea stabilității macroeconomice şi a sustenabilității finanțării deficitului programat al contului curent al balanței de plăți.